

Secció III. Altres disposicions i actes administratius

ADMINISTRACIÓ DE LA COMUNITAT AUTÒNOMA CONSELLERIA DE MEDI AMBIENT I TERRITORI

11009*Acord del Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears sobre el Pla de Gestió de Risc d'Inundació (EPRI 2n CICLE) (98E/2021)*

En relació amb l'assumpte de referència, i d'acord amb l'establert a l'article 25.3 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental, es publica l'Acord del Ple de la CMAIB, en sessió de 29 de setembre de 2022,

DECLARACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA

L'article 6 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental estableix els plans o programes que són objecte d'una Avaluació Ambiental Estratègica (AAE) ordinària.

1. Antecedents

A la demarcació hidrogràfica de les Illes Balears, el Pla de Gestió de Risc d'Inundació (PGRI) de 1^r cicle es va aprovar mitjançant el Reial Decret 159/2016, de 15 d'abril, d'avaluació i gestió de riscos d'inundació. D'acord amb l'article 21 del Reial Decret 903/2010, actualment s'està tramitant l'actualització del PGRI.

Del PGRI de 1^r cicle es va emetre Acord pel Ple de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) en data 18 de gener de 2016, que va acordar informar-lo favorablement amb condicions.

En data 19 de juliol de 2021 la Direcció General de Recursos Hídrics (DGRH) sol·licita a la CMAIB el document d'abast del PGRI de 2ⁿ cicle, que li remet en data 21 de setembre de 2021, juntament amb les còpies dels informes rebuts de les administracions afectades.

En data 25 de maig de 2022 la directora general de Recursos Hídrics trameta un ofici a la CMAIB per tal que l'òrgan ambiental formuli la declaració ambiental estratègica del Pla de Gestió de Risc d'Inundació de la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears (PGRI 2ⁿ cicle) i el seu programa de mesures.

2. Objecte del pla

L'objectiu del Pla és per a aquelles zones determinades a l'Avaluació Preliminar del Risc d'Inundació, aconseguir que no s'incrementi el risc d'inundació actualment existent i que, tant com sigui possible, es redueixi a través dels diferents programes d'actuació, que hauran de tenir en compte tots els aspectes de la gestió del risc de inundació, centrant-se en la prevenció, protecció i preparació, inclosa la previsió d'inundacions i els sistemes d'alerta primerenca, i tenint en compte les característiques de la conca o subconca hidrogràfica considerades, la qual cosa adquireix més importància en considerar els possibles efectes del canvi climàtic.

Per a la realització del PGRI de segon cicle, l'organisme de conca ha actualitzat l'avaluació preliminar del risc d'inundació (APRI). Com a resultat de l'APRI de primer cicle, a la nostra demarcació es varen identificar un total de 43 Àrees de risc potencial significatiu d'inundació (ARPSIs), 11 de les quals són fluvials, amb una longitud total de 31,11 km i 32 costaneres, amb una longitud total de 60,69 km. A l'APRI de segon cicle, s'ha avaluat si s'han d'afegir noves ARPSIs i/o eliminar o modificar les ARPSIs identificades a l'APRI de primer cicle. En relació amb les ARPSIs d'origen fluvial, s'ha considerat necessària la inclusió de 15 prolongacions i 1 unió de les ARPSIs existents de primer cicle (7,73 km). Així, queden un total de 27 subtrams de trams fluvials corresponents a les 11 ARPSIs i amb una longitud de 38,81 km. A les zones costaneres, l'APRI no ha variat respecte al primer cicle per la qual cosa es mantenen les 32 ARPSIs costaneres del primer cicle, amb una longitud de 60,69 km.

Els objectius generals i les mesures per assolir els objectius són:

- O-1. Incrementar la percepció del risc d'inundació i de les estratègies d'autoprotecció a la població, els agents socials i econòmics.
- +Elaboració l'Estratègia de Comunicació del Risc de Inundació.
- +Celebració de jornades i altres activitats de divulgació i formació.



- +Elaboració d'informe d'anàlisi dels esdeveniments més rellevants a l'àmbit de la Demarcació.
- +Organització de jornades tècniques de difusió de lliçons apreses.
- O-2. Millorar la coordinació administrativa entre tots els actors involucrats en la gestió del risc.
- O-3. Millorar el coneixement per a la gestió adequada del risc d'inundació.
- +Manteniment grup R+D+I.
- +Millora dels estudis disponibles per a l'estimació de les freqüències i magnituds de les avingudes.
- +Estudis dels efectes del canvi climàtic a les inundacions.
- O-4. Millorar la capacitat predictiva davant de situacions d'avinguda i inundacions.
- +Millora continguts AEMET i coordinació.
- +Manteniment i millora dels sistemes de predicció, suport a la decisió i gestió d'avisos hidrològics.
- O-5. Contribuir a millorar l'ordenació del territori i la gestió de l'exposició a les zones inundables.
- +Aplicació normativa desenvolupada RDPH a través de l'emissió d'informes urbanístics de l'art. 25.4 TRLA.
- +Incorporació de la cartografia de DPH i zones inundables als instruments d'ordenació urbanística.
- O-6. Reduir, en la mesura del possible, el risc a través de la disminució de la perillositat per a la salut humana, les activitats econòmiques, el patrimoni cultural i el medi ambient a les zones inundables.
- +Foment de la implantació de sistemes urbans de drenatge sostenible (SUDs) a través de les Guies elaborades a primer cicle.
- +Execució del programa de conservació, manteniment i millora de lleres.
- +Avaluació i seguiment d'actuacions de conservació, manteniment i millora de lleres.
- +Execució del programa de conservació i manteniment del litoral.
- +Estudis cost-benefici i de viabilitat de la construcció de preses (una actuació específica per cada presa).
- +Execució d'obres de protecció (preses) front avingudes (una actuació específica per presa amb estudi de cost-benefici i viabilitat favorable).
- +Creació i manteniment d'un inventari d'obres de drenatge transversal prioritàries.
- +Adaptació d'infraestructures per titulars.
- +Estudis cost-benefici i de viabilitat de la construcció d'obres de defensa (una actuació específica per cada obra de defensa).
- +Execució d'obres de protecció (longitudinals) front avingudes (una actuació específica per obra de protecció amb estudi de cost-benefici i viabilitat favorable).
- +Creació i manteniment de l'Inventari d'obres de defensa front inundacions.
- +Aprovació Normes d'explotació de preses i adaptació a noves normes tècniques de seguretat.
- +Coordinació Sistema Nacional de Cartografia de Zones Inundables (SNCZI) i òrgans de desguàs de preses a ARPSI prioritàries.
- O-7. Millorar la resiliència i disminuir la vulnerabilitat dels elements ubicats a les zones inundables.
- +Adaptació d'instal·lacions al risc d'inundació.
- +Desenvolupament de programes específics d'adaptació al risc d'inundació en sectors clau identificats.
- +Foment i millora de les cobertures i l'assegurament a l'àmbit de l'assegurança ordinària.



+Foment i millora de les cobertures i l'assegurament a l'àmbit de l'assegurança agrària.

-O-8. Contribuir a la millora o al manteniment del bon estat de les masses d'aigua a través de la millora de les condicions hidromorfològiques perquè aquestes assoleixin el seu bon estat o bon potencial.

+Redacció manual de bones pràctiques de conservació del sòl a la conca.

+Desenvolupament de projectes de restauració hidrològica forestal.

+Desenvolupament de projectes de conservació de monts.

+Execució d'obres específiques de restauració fluvial ("n" actuacions específiques a identificar per cada organisme de conca).

+Desenvolupament del Programa de millora de la continuïtat fluvial i recuperació de l'espai fluvial.

+Desenvolupament del Programa de continuïtat de sediments.

-O-9. Facilitar la gestió correcta dels episodis d'inundació i agilitzar al màxim possible la recuperació de la normalitat.

+Actualització dels plans de protecció civil en coordinació amb els PGRI.

+Suport i assessorament als municipis amb risc d'inundació (ARPSI o no).

+Elaboració o actualització dels plans d'actuació Municipal en aquells municipis identificats amb risc d'inundació.

+Implantació de la Xarxa Nacional d'Informació: Catàleg d'Inundacions Històriques.

+Implantació de la Xarxa d'Alerta Nacional: Alertes hidrològiques.

+Ajuts de protecció civil per a la recuperació després d'episodis d'inundació RD.

+Execució d'obres de reparació de danys després dels episodis d'inundació.

+Seguiment i avaluació obres d'emergència a llits (instrucció SEMA).

Així, es tracta d'un llistat genèric de mesures sense desenvolupar ubicació i característiques que es realitzaran a les APRSI per prevenir i reduir la inundació.

Els Objectius particulars són aconseguir una reducció, en la mesura del possible, del risc a través de la disminució de la perillositat per a la salut humana, les activitats econòmiques, el patrimoni cultural i el medi ambient a les zones inundables, concretament:

1) ES110_ARPSI_01302

Actuacions previstes: Projecte per a la reducció dels riscos d'inundació i desbordament del Torrent Gros, als termes municipals de Palma i Marratxí.

2) ES110_ARPSI_01581

Actuacions previstes: Projecte per a la reducció dels riscos d'inundació i desbordament del Torrent de ses Planes, al terme municipal de Sant Llorenç des Cardassar.

3) ES110_ARPSI_01291-02

Actuacions previstes: Projecte per a la reducció dels riscos d'inundació i desbordament del Torrent de Na Bàrbara, al terme municipal de Palma.

4) ES110_ARPSI_01091 – Sóller

Actuacions previstes: Reconstrucció de murs al Torrent Major, tram Pont d'en Barona, al terme municipal de Sóller.

3. Anàlisi d'alternatives

L'anàlisi d'alternatives considera l'alternativa zero, no implementar el PGRI, que implica l'execució de les actuacions contemplades al

Programa de Mesures del Pla Hidrològic de les Illes Balears i en la normativa de la revisió anticipada del 2n cicle, que inclou 46 mesures relacionades amb la gestió de les inundacions pel cicle 2021-2027. També considera l'alternativa 1, amb la qual s'aconsegueixen els objectius del PGRI per a cada ARPSI abans del 2027, i l'alternativa 2 que seria que no s'aconsegueixen dits objectius abans del 2027. L'alternativa elegida és l'alternativa 1 que és la que ofereix millor resposta als objectius ambientals de la gestió del risc d'inundació.

4. Elements ambientals significatius afectats pel Pla i mesures proposades

L'objectiu del PGRI és minimitzar els riscos de les inundacions a les APRSI declarades a través d'un programa de mesures genèriques de les quals només es poden analitzar els efectes ambientals de manera genèrica tal i com ha realitzat l'estudi ambiental estratègic presentat. D'aquestes mesures les referents a estudis, campanyes, estratègies de comunicació, jornades, millora dels sistemes de predicció, creació d'inventaris, bones pràctiques de conservació del sòl a la conca, etc. no tendran efectes ambientals negatius sinó que contribuiran indirectament a efectes positius, mentre que les mesures que consisteixen en projectes i/o actuacions si que poden tenir efectes negatius, de manera que l'estudi ambiental estratègic proposa mesures per evitar i minimitzar aquests efectes.

Cal tenir en compte especialment les actuacions de manteniment i millora de lleres, manteniment del litoral, adaptació d'instal·lacions al risc d'inundació, desenvolupament del programa de millora de la continuïtat fluvial i recuperació de l'espai fluvial i del programa de continuïtat de sediments, i molt especialment la mesura d'execució d'obres de protecció (preses) front avingudes i la mesura d'execució d'obres de protecció (longitudinals) front avingudes. Aquestes actuacions a l'espai fluvial poden produir afeccions al sòl, als hàbitats i les espècies i al paisatge i requeriran de mesures a la fase de disseny per evitar impactes hidrogeomorfològics i de mesures a la fase d'obres per minimitzar dites afeccions.

Per altra banda algunes d'aquestes actuacions tendran efectes ambientals positius com la implantació de sistemes urbans de drenatge sostenible (SUDS).

Respecte a projectes concrets s'inclouen la reducció dels riscos d'inundació i desbordament a 3 torrents: Torrent Gros- Palma i Marratxí, Torrent de ses Planes- Sant Llorenç des Cardassar i torrent de Na Bàrbara- Palma, i la reconstrucció de murs al Torrent Major, tram Pont d'en Barona, al terme municipal de Sóller. Aquests projectes poden produir afeccions negatives al medi durant la fase d'obres per emissió de partícules i renous i especialment afeccions a la flora, a la fauna i al paisatge depenent les característiques del projecte i de la forma de la realització de les obres. Dits projectes s'hauran de sotmetre al tràmit d'avaluació d'impacte ambiental simplificada i hauran d'avaluar les afeccions al medi i especialment als hàbitats i les espècies d'interès comunitari, així com incorporar mesures correctores per evitar dites afeccions com implantar mesures no estructurals de protecció davant inundacions (no canalitzar el torrent) sinó mesures encaminades a la infraestructura verda, solucions basades en la naturalesa, reforestació de riberes, mesures de retenció natural de l'aigua (NWRM per les seves sigles en anglès), de manera que s'alenteixi l'escorrentia i es fomenti la infiltració de l'aigua de pluja, laminant les avingudes i reduint, per tant, el risc d'inundació aigües avall.

5. Resum del procés d'avaluació

Fase Prèvia de Consultes

Tal com preveu l'art. 19 de la Llei 21/2013, l'òrgan ambiental va redactar el Document d'Abast que va ser tramés a la Direcció General de Recursos Hídrics (DGRH) el 21 de setembre de 2021, juntament amb còpia dels informes rebuts de les administracions afectades.

Fase d'informació pública i de consultes

El Pla de Gestió de Risc d'Inundació (PGRI) i l'Estudi Ambiental Estratègic es varen sotmetre tràmit d'informació pública durant un període de 3 mesos (del 25 de novembre del 2021 al 25 de febrer del 2022) i es presentaren 17 respostes.

A la documentació tramesa per la DGRH hi consta:

- Còpia dels oficis de les consultes realitzades a les administracions afectades.
- Còpia dels informes rebuts de les administracions consultades.

En data 1 de juliol de 2022 s'ha sol·licitat a la DGRH els oficis de consulta de les administracions i organismes que s'ha detectat que no s'han aportat i que s'havien de realitzar d'acord amb el document d'abast i les respostes en el seu cas, que són:

- Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural, Servei d'Agricultura;
- Consell Insular de Formentera, Àrea d'Urbanisme i Territori, Turisme i Activitats Econòmiques, Infraestructures i Serveis.
- Consell Insular de Menorca, Departament de Medi Ambient i Reserva de la Biosfera, Direcció Insular de Medi Ambient.
- Consell Insular de Menorca, Departament de Medi Ambient i Reserva de la Biosfera, Direcció Insular de Reserva de la Biosfera.
- GOB.



- Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials Superiors de Balears.

En data de firma del present informe no s'han rebut dits oficis ni respostes però des de la Direcció general de Recursos Hídrics s'ha confirmat que s'han realitzat dites consultes i que seran trameses a la CMAIB.

Als documents del PGRI hi consta l'annex 4 Resum dels processos de participació, informació pública i consulta i els seus resultats, on consta la data de registre d'entrada al DHIB i els organismes que han emès l'informe, i les respostes que se'ls dona. Dels informes rebuts es destaquen els següents:

-31/08/2021 i 24/02/2022 Consell Insular de Menorca. Patrimoni.

1. Sol·licitud de la inclusió al PGRI d'informació cartogràfica dels principals béns que integren el patrimoni històric de Menorca, especialment dels que es vegin sotmesos a risc segons les previsions del PGRI.

2. Sol·licitud d'inclusió al PGRI d'un protocol d'actuació per a les zones que continguin patrimoni històric, BIC, béns catalogats o béns que integren el catàleg de patrimoni històric. Se sol·licita contemplar un protocol d'intervencions sobre el patrimoni que comptin amb supervisió des del punt de vista de patrimoni històric d'acord amb la categoria de protecció.

-22/09/2021 Consell Insular d'Eivissa. S'han emès informe dels diferents departaments, es destaca el del departament de medi ambient que inclou mesures correctores:

+Realització de diagnòstics ambientals per detectar possibles comunitats, espècies protegides o singulars, amb l'execució prèvia de les mesures;

+Determinació d'una franja de seguretat per intentar evitar actuacions sobre comunitats de caràcter singular;

+Establir un període de seguretat per evitar l'aplicació d'obres i accions a època de reproducció d'ocells.

-19/01/2022 Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic.

Sol·licitud de coordinació, amb Red Eléctrica de España S.A., per al manteniment del tram ARPSI ES110_ARPSI_01191_03 a Santa Ponça, per evitar que les inundacions, en cas d'avinguda, puguin provocar afeccions generant moviments de terra a la llera que podrien danyar les infraestructures elèctriques soterrades que creuen el mateix. Especial atenció a la zona d'encreuament del torrent amb el Carrer Rotes Velles (coordenades 456.426,048 4.375.055,825m) així com altres zones no revestides del llit.

-25/01/2022 Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat. Servei de Planificació al Medi Natural.

1. Sol·licitud d'indicació al Pla que, prèviament a la seva execució, els projectes o actuacions que poguessin afectar els espais de la Xarxa Natura 2000, hauran de ser sotmesos a avaluació d'impacte ambiental, segons la tramitació especificada a l'article 39 de la Llei 5/2005. La documentació a aportar serà l'establerta a l'article 39.2 de la llei esmentada.

2. En aquells projectes que es duiguin a terme dins dels àmbits dels espais de la Xarxa Natura 2000 amb Plans de Gestió aprovats, es tindran en consideració les previsions establertes als decrets que els aproven.

3. Cal actualitzar l'apartat 1.3. de l'Annex 8 de l'Avaluació d'Impacte Ambiental incloent el darrer Pla de Gestió Natura 2000 aprovat (PG Costa Est de Menorca, Decret 39/2021).

-01/02/2022 Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic. Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera.

Els estudis que s'han fet respecte als impactes del canvi climàtic i els riscos que suposen són correctes i donen compliment al que estableix la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica, si bé podrien millorar, potser per al 3r cicle, en els aspectes següents:

a. Els estudis d'inundació costanera deguts al canvi climàtic que s'han tingut en compte són els elaborats per l'Institut Hidràulic de Cantàbria encomanats pel Ministeri per a aquest segon cicle. En aquests moments ja hi ha estudis més elaborats per part del SOCIB, en col·laboració amb el Govern de les Illes Balears, que milloren la propagació d'inundació a la costa als escenaris RCP4.5 i 8.5 per a l'any 2050 i per a l'any 2100. A més, el SOCIB, de nou amb col·laboració amb el Govern de les Illes Balears, ha elaborat una eina (ONA) que serveix per millorar la resolució sobre inundació i erosió en unitats litorals la resolució dels quals fins ara no existia. Aquesta informació està disponible a <http://canviclimatic.caib.es>.

b. Les metodologies que s'han elaborat per a la inundació pluvial/fluviàl i per a la inundació marina no han tingut en compte la inundació a la confluència mar terra. Normalment, les pluges torrencials coincideixen amb fenòmens extrems també del mar. En aquests casos es poden sumar les ones, l'augment del nivell del mar permanent, l'augment per marea meteorològica i, fins i tot, també, marea astronòmica. Això fa que les bocanes dels torrents arribant al mar estiguin inundades i perdin la seva capacitat d'evacuació, provocant més inundació aigües amunt. Seria important fer càlculs específics, començant per aquelles cales on es consideri que la vulnerabilitat és més gran.



c. S'ha utilitzat la topografia del Sistema Nacional de Cartografia per a Zones de Inundació. Però aquesta podria haver estat millorada per part de SITIBSA.

d. El SIOSE (Sistema d'Informació sobre Ocupació del Sòl d'Espanya) pot servir com a base inicial per determinar quines són les àrees amb més perillositat. Però caldria tenir en compte que, almenys en el cas de les Illes Balears, el mapa d'usos del sòl SIOSE no es correspon en molts casos amb la realitat existent. De manera que, d'alguna manera, s'haurien de calibrar els resultats obtinguts. Això podria fer-se amb visites in situ o cartografies específiques. Es considera adequat que aquestes visites es duïguin a terme almenys per aquelles zones amb un risc definit superior a 65 segons EPRI. Segurament és de vital importància localitzar l'existència de marges o parets que puguin servir com a presa artificial davant d'una pluja torrencial, i que puguin col·lapsar. Aquest tipus de parets no es detecten en molts casos tan sols amb la cartografia LIDAR que du a terme SITIBSA.

e. A més dels Plans de Protecció Civil davant de riscos d'inundació nacionals, autonòmics i municipals, hi ha altres sectorials o empresarials que desenvolupen accions de prevenció i de resposta davant d'emergències per inundació, com són el Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic de Ports de les Illes Balears, o els Plans d'Adaptació de les Carreteres que passen per Domini Públic Marítim-Terrestre adscrit a la comunitat autònoma (bàsicament les gestionades pels Consells).

f. Actualment ja es disposa de l'esborrany del primer programa de treball que es desenvoluparà arran del PNACC-2.

2. Si bé, com s'indica al punt anterior, s'han dut a terme una sèrie d'estudis sobre l'afecció del canvi climàtic correctes que evidencien l'augment dels impactes actuals, és estrany que les zones de risc associades a l'EPRI-2 no suposin realment una ampliació de l'EPRI-1, sobretot quant a inundació marina, però també respecte a inundació fluvial i pluvial. En definitiva, sembla que realment no s'han tingut en compte els resultats d'aquests estudis per a la revisió de les ARPSI.

3. Entre les mesures que es proposin potser s'hauria de contemplar l'expropiació d'edificacions i infraestructures per motius de perill d'inundació. Com a exemple el PNACC-2 sí que ho contempla.

-12/02/2022 i 15/03/2022 Ajuntament de Palma. Oficina del Pla General (també 07/10/2021)

Consten 3 informes de l'Oficina del Pla General de l'Ajuntament de Palma. El darrer de data 4 de febrer de 2022 que reitera els anteriors (de 31 d'agost i de 2 de setembre de 2022). També un informe de l'Àrea de Model de Ciutat, Urbanisme i Habitatge Digne.

Es destaca:

-Es segueix posant en dubte la taca d'inundació obtinguda, tenint en compte que no reflecteixen la realitat del comportament de les lleres, per a períodes de retorn de T10 i que no s'ha ajustat el model a les inundacions històriques a la zona.

- S'anomenen reiteradament les preses, tant per a la seva execució i manteniment, mesura que mai no s'ha optat per realitzar en aquesta demarcació i que no semblen apropiades a priori.

- Es troba a faltar un foment clar en les mesures encaminades a la infraestructura verda i que cerquen no canalitzar el torrent, de manera que s'alenteixi l'escorrentia i es fomenti la infiltració de l'aigua de pluja, laminant les avingudes i reduint, per tant, el risc d'inundació aigües avall.

- Es troba a faltar una menció expressa a parcs de laminació, sistemes urbans de drenatge sostenible i no impermeabilització de lleres de torrents i les seves zones veïnes, establint com a prioritàries aquest tipus de mesures enfront dels canalitzacions impermeables que incrementin la velocitat de l'aigua canalitzada.

- Seria una eina important d'ajuda a la gestió i presa de mesures i decisions, analitzar cadascuna de les 11 conques amb la zona rústica, les pendents, la seva superfície impermeable, la seva trama urbana, etc. de manera que es concreteness mesures particulars fundades en estudis detallats dels trams de risc significatiu.

- Realitzar un pla integral de cada torrent.

La tècnica d'inundació que pateix el terra de Palma situat a la desembocadura del torrent Gros, s'incrementaria considerablement, fins a límits inassumibles per al sòl urbà consolidat, a mesura que es desenvolupin impermeabilitzacions del terra de la conca vessant aigües amunt o es realitzin increments de la capacitat de les canalitzacions realitzades en aquest torrent al llarg del seu recorregut. Després d'estudiar el cabal punta que pot arribar a arregar el Torrent Gros i traslladat aquest cabal punta al tram final de desembocadura, es comprova que físicament és impossible realitzar una obra de canalització de tal capacitat que ho reculli tot aquest cabal punta, fins i tot seria físicament impossible canalitzar el cabal del T100. Es considera imprescindible realitzar un pla de gestió integral del dit torrent.

- No es recolzen, en cap cas, les mesures 14.02.01 i 14.02.02, referents a preses i embassaments. Pel que fa a preses, s'ha d'aclarir que s'entén com a preses en aquest document ja que cap cas aquest ajuntament recolza la creació de preses operatives com a tal, que impliquin embassar grans volums d'aigua per al seu ús posterior o de generació elèctrica, com es ve utilitzant a la península per a la gestió dels rius. Si que es recolza, no obstant, la realització de terrasses a la pròpia llera dels torrents o creació de botes d'aigua juntament amb obres d'infiltració de l'aigua d'escorrentia als llocs on la llera transcorre per espais lliures públics o zones rústiques.



- No es recolza la mesura 14.03.02 de creació de motes o canalitzacions, de manera genèrica. Caldria condicionar aquestes mesures a la protecció clara de risc per a vides humanes o instal·lacions d'interès general, mai per evitar la inundació del sòl rústic.

- Cal realitzar un pla integral de gestió del torrent Gros, prèviament a l'execució de noves canalitzacions i obres en aquest torrent, de manera que es gestioni íntegrament la conca buscant la infiltració de l'aigua d'escorrentia i s'eviti incrementar el risc d'inundació al sòl urbà consolidat de la desembocadura.

-21/02/2022 Agència Balear de l'Aigua i la Qualitat Ambiental.

Les infraestructures de sanejament i depuració d'aigües residuals, gestionades per ABAQUA, que s'inclouen dins de les ARPSI definides al 2n cicle del PGRI són l'EDAR d'Eivissa i la de Sòller.

No s'observen impediments en l'execució del 2n cicle del PGRI que puguin afectar les instal·lacions gestionades per ABAQUA ni la seva gestió.

-21/02/2022 Serveis Ferroviaris de Mallorca.

Com a proposta de millora, es troba a faltar un apartat específic al PGRI que incideixi especialment en la delimitació i coordinació de les competències de les diferents administracions afectades, quan concorrin competències de diverses administracions. Específicament es considera adequat establir unes pautes de coordinació per a les zones de solapament del domini públic ferroviari i el domini públic hidràulic.

S'informa favorablement la proposta del PGRI de la DHIB, el seu programa de mesures i el seu estudi ambiental estratègic.

-21/02/2022 Departament de Territori i Economia del Consell Insular de Menorca.

El document resum dels processos de participació, informació pública i consulta i els seus resultats no incorpora els diferents informes emesos per part del Departament d'Ordenació del Territori del CIM i notificacions a la Conselleria de Medi ambient en temps i forma. Els informes esmentats són els següents:

- a. Resolució 2021/EOT/0001177; informe tècnic en relació amb la Revisió i actualització de l'avaluació preliminar del risc d'inundació (EPRI 2n cicle);
- b. Resolució 2021/EOT/0001329 de col·laboració en la revisió del PGRI.

Els Mapes de Perillositat i Risc (MAPRI) accessibles des de la web del DGRH, corresponents a la Fase II de la revisió del PGRI no inclou plànols corresponents a la Demarcació Hidrogràfica de l'Illa de Menorca.

Atès que a la Memòria del PGRI no es justifica l'omissió dels MAPRI corresponents a l'Illa de Menorca, es considera important, per part del Consell Insular de Menorca, fer aquestes observacions en relació amb la cartografia.

En relació amb la informació sobre el progrés en la implementació de les mesures d'àmbit nacional destinades a la protecció que s'han realitzat a Menorca, es destaca la Conservació del sistema dunar de Menorca a Es Grau indicant-se que es troba en execució;

Des del Consell Insular de Menorca es considera rellevant informar la DGRH que els municipis de Menorca no són del tot coneixedors i/o no tenen en compte la cartografia de perillositat i risc;

De conformitat amb l'article 15 i 18 del RD 903/2010, per tal de garantir-ne la seguretat de les persones i els béns, serà imprescindible que les determinacions definitives de la revisió del Pla Territorial Insular de Menorca (PTI) siguin compatibles amb el contingut i les previsions del PGRI;

El tram ARPSI (ES110_ARPSI_0024), delimitat a la fitxa de l'Annex 3 de la documentació de l'EPRI, es correspon al front costaner del nucli urbà de Serpentina del tm de Ciutadella. Atès que el nom de Cala Galdana fa referència al nucli urbà del TM de Ferreries, si escau, s'hauria de corregir.

-08/03/2022 Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat. Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl.

Les aportacions formulades són les següents:

1. Resulta fonamental que les diferents tipologies de mesures considerades al Pla per reduir el risc d'inundació considerin més mesures basades en reforestacions i mesures agroforestals, com a mecanismes per prevenir o minimitzar inundacions, davant de mesures de tipus estructurals.

2. En relació amb la Tipologia 4 de mesures (13.04.02 i 13.04.03), a l'apartat 5, seria important afegir un apartat específic respecte a

optimitzar la coordinació i comunicació entre l'administració forestal i hidrològica, per exemple 5.4. Comunicació amb l'administració forestal i l'administració gestora d'espais naturals protegits per a una major coordinació intra-administrativa i una major eficiència dels diferents treballs executats per l'administració", sense partida pressupostària associada.

3. En relació amb la Tipologia 5 de mesures (14.01.01):

- a. A l'apartat 2.2. es considera important incloure el paràgraf següent: "Al cas de les Illes Balears, el Pla Forestal de les Illes Balears recull, a el seu eix 2 de seguretat ambiental, reptes i actuacions lligades a la restauració hidrològica – forestal per, entre altres objectius i reptes, laminar inundacions mitjançant la restauració de zones d'elevat risc hidrològic, erosiu i/o de desertificació així com millorar les masses forestals per al control de avingudes, la reducció de l'escolament superficial, l'augment de la infiltració i recàrrega d'aqüífers. (Aquest paràgraf s'ha incorporat).
- b. Als apartats 4.1. i 5.2. convé que com a administració responsable figurei una coresponsabilitat entre la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat i la Direcció General de Recursos Hídrics a quant a la "Millora de la coordinació entre administració forestal, desenvolupament rural i organismes de conca" i la "Gestió hidrològica – forestal de conques", respectivament. El mateix en relació amb la "Millora de la coordinació entre administracions forestal, desenvolupament rural i OOC. Desenvolupament del Pla de Gestió Forestal" del punt 5.3. (S'ha incorporat).
- c. A l'apartat 5.2. se suggereix augmentar la partida pressupostària a l'illa de Mallorca, respecte a la resta d'illes, tenint en compte la seva major superfície de bosc de ribera (s'ha incorporat); d. S'entén que a l'apartat 5.3. on se cita "zones d'especial protecció al Pla General de Defensa Contra Incendis Forestals de les Illes Balears" fa referència a les Zones d'Alt Risc d'Incendis Forestals (ZAR) segons el IV Pla General de Defensa contra Incendis Forestals de les Illes Balears.

4. En relació amb la Tipologia 6 de mesures (14.01.02), dins aquest apartat no s'ha previst cap actuació de reforestació de riberes, però, a la tipologia 4 es destinen 15M€ (en un període de 6 anys) a la "Conservació, restauració i rehabilitació de riberes", que contempla treballs forestals. De l'altra costat, a la tipologia 5, es preveuen 50.000€ per a rehabilitació de boscos de ribera per illa (Mallorca, Menorca i Eivissa).

6. Conclusions

Per tot l'anterior, es proposa formular la declaració ambiental estratègica favorable de la revisió i actualització del Pla de Gestió de Risc d'Inundació (PGRI 2n Cicle) ja que previsiblement no es produiran impactes adversos significatius sobre el medi ambient, sempre que es compleixin les mesures preventives, correctores o compensatòries i de les mesures estratègiques i seguiment estratègic de l'apartat 10 de l'estudi ambiental estratègic firmat pels senyors F. Javier Tébar Garau (biòleg) i Joao R. Mohedano Rodrigues (ambientòleg), tècnics de l'empresa TRAGSATEC, en data de abril de 2022.

A més s'hauran de complir les següents condicions:

1. Atès que una de les mesures és l'execució d'obres de protecció (preses) però els mateixos documents del PGRI clarifiquen que no hi ha cap mesura que inclogui realitzar una presa, es condiona expressament que el PGRI no inclourà cap mesura d'executar preses.

2. Les mesures d'actuacions a torrents, restauració fluvial, restauració hidrològicoforestal de conques, projectes de reducció de riscos d'inundació i desbordament, manteniment, etc. han de:

- Estar encaminades a la retenció natural de l'aigua i infraestructures verdes, fomentant la recuperació del comportament natural de la zona inundable, així com dels seus valors associats, amb l'objectiu d'alentir l'escorrentia, afavorir la infiltració de l'aigua de pluja, laminar les avingudes i reduir el risc d'inundació aigües avall.
- Es respectarà la vegetació arbòria i arbustiva autòctona dels laterals del torrent, a fi de preservar la continuïtat del bosc de ribera.
- En cas d'intervenció i/o restauració als torrents, la morfologia de les voreres i marges dels torrents haurà de ser el més heterogènia que es pugui per afavorir els microhàbitats que permeten incrementar la diversitat específica.
- Per evitar l'expansió d'espècies invasores, els sediments extrets dels torrents es deixaran a zones properes i sempre dins de la mateixa conca hidrogràfica.
- Prèviament a l'execució de les actuacions s'ha de realitzar una diagnosi ambiental per detectar possibles comunitats, espècies protegides o singulars. S'ha de determinar una franja de seguretat per intentar evitar actuacions sobre comunitats de caràcter singular i s'ha d'establir un període de seguretat per evitar obres i accions en època de reproducció d'aus.

3. A les obres caldrà extremar les precaucions per evitar els riscos d'abocament de residus contaminants a la xarxa hidrogràfica; en àrees sensibles i d'alt valor ecològic s'haurà de limitar el trànsit de maquinària a zones designades amb aquesta finalitat, les quals estaran abalisades; la zona afectada per l'actuació s'ha de deixar en condicions adequades de substrat i pendent que en facilitin la regeneració; les superfícies remogudes durant les obres hauran de ser revegetades el més aviat possible a fi d'evitar la colonització d'espècies invasores.

4. S'han de fomentar els sistemes urbans de drenatge sostenible (SUD) (sòls permeables).

5. Les mesures de restauració ambiental de la franja costanera han de comptar amb mesures d'adaptació als efectes del canvi climàtic.

6.S'ha de mantenir i conservar en un estat de conservació favorable dels hàbitats i espècies d'interès comunitari, inclosos o no dins espais protegits Xarxa Natura 2000.

7.S'han d'identificar els elements del patrimoni que es puguin veure afectats per l'execució del programa de mesures derivat del pla.

8.S'ha d'exigir el compliment de les normes d'aplicació directa en matèria paisatgística que preveu la legislació territorial i urbanística.

9.S'han d'adoptar les tècniques de construcció i els materials necessaris per afavorir la integració paisatgística.

10.S'ha de presentar el pla de seguiment ambiental de l'estudi ambiental estratègic (EAE) del 2ⁿ cicle (2021- 2027) i els resultats d'aquest pla de seguiment que demostrï el compliment de les mesures preventives, correctores o compensatòries i de les mesures estratègiques i seguiment estratègic de l'apartat 10 de l'EAE firmat pels senyors F. Javier Tébar Garau (biòleg) i Joao R. Mohedano Rodrigues (ambientòleg), tècnics de l'empresa TRAGSATEC, en data de abril de 2022, i de les mesures correctores indicades anteriorment en aquesta DAE.

A la revisió del PGRI de 3r cicle:

-Per tal de millorar la gestió de les inundacions, s'han de tenir en compte els estudis i les consideracions que assenyalen els informes del Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic de dates 19/08/21 i 01/02/2022, així com les dades i estudis que posa a disposició l'Oficina del Pla General i model de ciutat de l'Ajuntament de Palma (informe de data 31 d'agost de 2021), i també les prediccions millorsde SITIBSA, així com altres estudis actualitzats. S'han d'utilitzar les pitjors prediccions possibles dels estudis, com la projecció de les sendes representatives de concentració RCP 8.5.

-Destacar que d'acord amb l'informe de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic, atès que els estudis sobre l'afecció del canvi climàtic exposats al PGRI de 2n cicle evidencien l'augment dels impactes actuals, sobretot quant a inundació marina, però també respecte a inundació fluvial i pluvial, però les zones de risc associades a l'avaluació preliminar de risc d'inundació (APRI) de 2ⁿ cicle no suposen realment una ampliació de l'APRI de 1^r cicle, s'han de tenir en compte els resultats d'aquests estudis i altres més específics i recents per a la revisió de les ARPSI del tercer cicle.

-Atès que la competència per elaborar les APRSI costaneres i els mapes de perillositat és de la Direcció General de Sostenibilitat de la Costa i del Mar del Ministeri per a la Transició Ecològica, des de la Direcció general de Recursos Hídrics s'ha d'impulsar que dit organisme elabori les noves APRSI costaneres, comptant amb la col·laboració de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic, atesos els nous estudis actualitzats de que disposa el Govern de les Illes Balears: estudis del SOCIB (PIMA ADAPTA COSTAS) que milloren la propagació d'inundació a la costa als escenaris RCP 4.5 i 8.5 per a l'any 2050 i per a l'any 2100 i eina (ONA) que serveix per millorar la resolució sobre inundació i erosió en unitats litorals la resolució dels quals fins ara no existia. Aquesta informació està disponible a <http://canvyclimatic.caib.es> i al visor IDEIB. També aprofitar l'avinentesa per anomenar la ES110_ARPSI_0024 Serpentina (Ciutadella) enlloc de Cala Galdana (Ferreries), si és el cas, segons l'aportació de l'informe del Departament de Territori i Economia del Consell Insular de Menorca. A més, d'acord amb l'informe de la Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic s'ha d'estudiar la inundabilitat existent en la confluència mar-terra i entre les mesures que es proposin potser s'hauria de contemplar l'expropiació d'edificacions i infraestructures per motius de perill d'inundació, com fa el Pla Nacional d'Adaptació al Canvi Climàtic (PNACC-2).

-Es recomana la integració del PGRI dins el PHIB de tercer cicle tal i com permet el punt 3 de l'article 14 del Reial Decret 903/2010. En cas contrari s'ha d'avaluar i justificar la coordinació entre aquests plans.

Es recomana:

-Tant pel present PGRI de 2ⁿ cicle com pels futurs cicles, que es detalli clarament les diferents figures existents de zones inundables (Àrees de risc potencial significatiu d'inundació= ARPSI; zones potencialment inundables= planes geomorfològiques d'inundació; APR= àrees de prevenció de risc d'inundació) i la normativa que s'aplica a cadascuna tot i que sigui la corresponents a altres plans o normatives: Pla Hidrològic de les Illes Balears, Reglament de Domini Públic Hidràulic (RDPH), normativa territorial. Aquesta explicació és altament recomanable donada la confusió existent entre figures i perquè el PGRI no conté normativa, i molt avinent quan s'aprova la revisió d'un Pla de gestió de Risc d'Inundació.

-Establir unarelació entre les zones inundables i les àrees amb risc d'inundació (categoria territorial, llei de Directrius) i coordinar aquestes dues figures.

-Estudiar la conveniència de refondre en una única normativa en matèria hídrica i de caràcter autonòmic els aspectes relatius a les zones amb risc d'inundació que actualment es troben regulats en diverses normes de caràcter urbanístic.

Es recorda que:

-D'acord amb el punt 1 de l'article 14 del Reial Decret 903/2010, del 9 de juliol, d'avaluació i gestió de riscos d'inundació, el PHIB haurà d'incorporar els estudis, actuacions i obres per prevenir i evitar els danys deguts a inundacions derivats de l'aprovació del present PGRI. També haurà d'incorporar a la cartografia les ARPSI, que així mateix s'han d'actualitzar a l'IDEIB.



-D'acord amb l'article 24.3 del Decret 3/2022, de 28 de febrer, pel qual es regula el règim jurídic i funcionament de la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears i es desenvolupa el procediment d'avaluació ambiental, per tal que la CMAIB pugui dur a terme el seguiment i fer les comprovacions necessàries, l'òrgan substantiu trametrà a la CMAIB l'informe de seguiment sobre el compliment de la declaració ambiental estratègica previst a l'article 51 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental. D'acord amb l'article 51 esmentat, l'informe de seguiment inclourà el pla de seguiment ambiental a presentar de l'estudi ambiental estratègic (EAE) del 2ⁿ cicle (2021- 2027) i els resultats d'aquest pla de seguiment que demostrï el compliment de les mesures preventives, correctores o compensatòries i de les mesures estratègiques i seguiment estratègic de l'apartat 10 de l'EAE firmat pels senyors F. Javier Tébar Garau (biòleg) i Joao R. Mohedano Rodrigues (ambientòleg), tècnics de l'empresa TRAGSATEC, en data de abril de 2022, i de les mesures correctores indicades en aquesta DAE.

-Les mesures consistents en projectes inclosos als annexes del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears s'han de sotmetre al procediment d'avaluació d'impacte ambiental, com per exemple a l'annex II, grup 7, apartat 5 "Obres de canalització i projectes de defensa de cursos naturals".

-D'acord amb l'article 39 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental, les actuacions que puguin afectar als espais protegits Xarxa Natura 2000 s'han d'avaluar per part de la direcció general competent en aquesta matèria.

(Signat electrònicament: 12 de desembre de 2022)

El president de la CMAIB

Antoni Alorda Vilarrubias

